

Cirkus

Dansk

Navn: _____

Klasse: _____

Indholdsfortegnelse

Velkommen i manegen! _____	2
Ordklasser _____	5 - 6
Sammensatte ord _____	7 - 8
Komma _____	9
Lav en plakat og en annonce _____	10

Velkommen i manegen!

I dette hæfte skal du arbejde med grammatik og sprog i opgaver, der handler om cirkus.

Du kommer til at

- læse små tekster om cirkus og arbejde med forståelse og ordforråd
- øve grammatiske emner som ordklasser og tegnsætning
- skrive din egen kreative tekst.

God fornøjelse!

Læs teksten herunder. Besvar derefter spørgsmålene på næste side.

Lyset i teltet dæmpes gradvist, og et øjeblik stilhed sænker sig over publikum, som om hele verden holder vejret i spænding. I den store, runde manege, belyst af kun et enkelt spot, træder en klovn frem iført sine karakteristiske, skinnende røde sko, der glitrer som rubiner i det svage lys. Hans ansigt er prydet af en bred, dybrød mund – et smil, der strækker sig fra øre til øre.

Klovnen tager langsomt det første skridt med armene ud til siden. Alle holder vejret, og der går et gys gennem teltet, da han næsten mister balancen. Han snubler dramatisk, og hans krop bøjer sig dramatisk bagover, men han rejser sig straks igen med en elegant, næsten legende bevægelse. Publikum bryder ud i en blanding af lettet latter og beundring, mens han bukker dybt, hans hat falder let bagud, og hans røde sko klirrer svagt mod den polerede træplade. Latteren, der følger, ruller gennem teltdugen som en torden, dyb og rungende, men også fyldt med en barnlig glæde.

Hvordan er stemningen i teksten?

Find 3 tillægsord i teksten, der beskriver stemningen.

Find 2 sammenligninger i teksten (fx 'smuk som en sol'). Hvilken effekt har de?

Lav selv 2 sammenligninger, som kunne bruges i den samme tekst.

Ordklasser

Du har lige fundet tillægsord i en tekst. Nu skal du fordele ordene i tre sætninger i ordklasser. Her er en opsummering af de forskellige ordklasser med eksempler:

Navneord (substantiver) kan du sætte **en** eller **et** foran: *en klovn, et telt*

Udsagnsord (verber) kan du sætte **at** eller **jeg** foran: *at spise, jeg danser*

Tillægsord (adjektiver) beskriver navneord. Du kan ofte sige **at være** foran: *sjov, smuk*

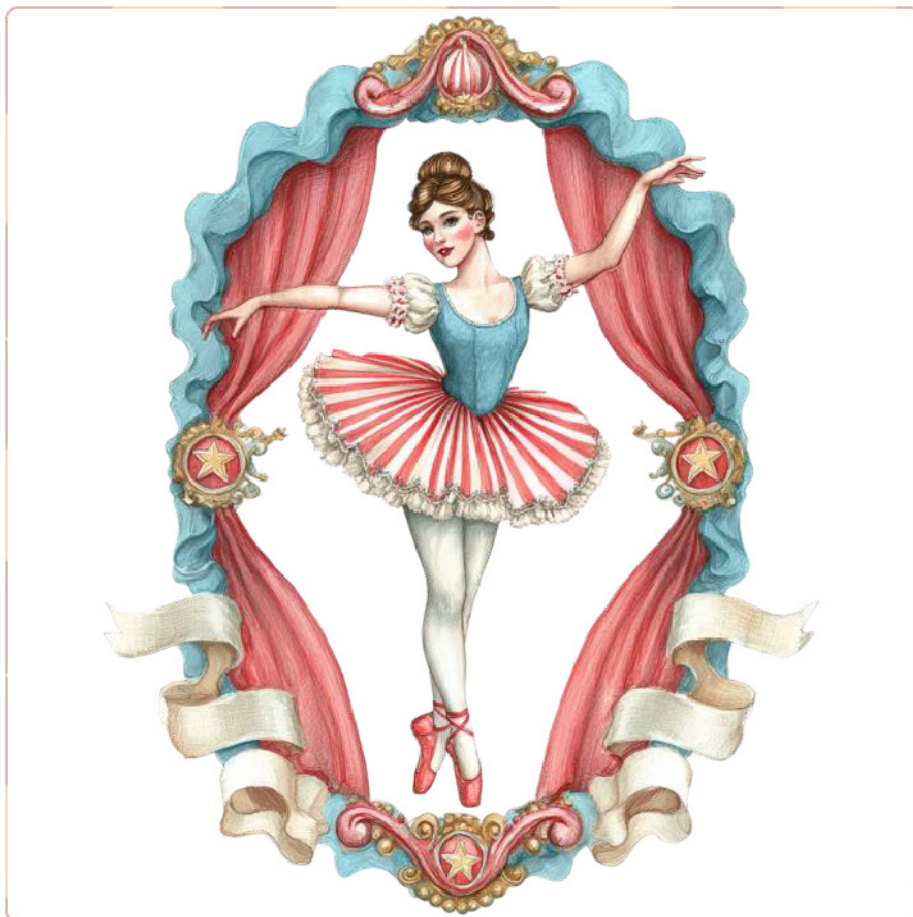
Forholdsord (præpositioner) fortæller noget om, hvor ting er i **forhold** til noget andet: *under, på*

Bindeord (konjunktioner) binder ord eller sætninger sammen: *og, men, eller*

Stedord (pronominer) står i **stedet for** eller henviser til personer eller genstande: *jeg, min*

Biord (adverbier) fortæller noget om bl.a. **tid, sted, måde, grad** og **holdning**: *nu, her, måske*

Kendeord (artikler) bruges foran navneord for at markere køn, tal og bestemthed: *en, et, den, det, de.*

Skriv ordklasserne under hvert ord i nedenstående sætninger.

Den modige akrobat flyver gennem luften.

Han griber heldigvis trapezen.

Et lettet publikum klapper begejstret.

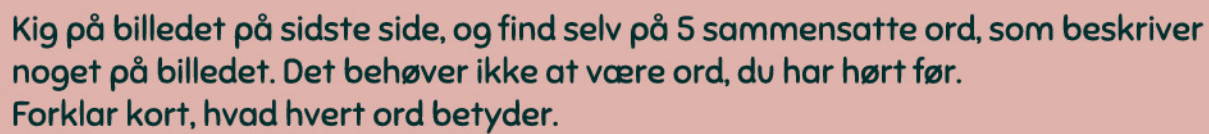
Skriv selv en sætning med mindst ét navneord, ét udsagnsord, ét tillægsord og ét biord – alt sammen med cirkustema.

Sammensatte ord

Navneord kan betegne ting, mad, dyr, personer og begreber. Mange navneord betegner noget **konkret**, som vi kan tage at føle på, fx et *telt*. Andre betegner noget **abstrakt**, som vi ikke kan se eller føle, fx *spænding*.

Mange navneord er sammensatte ord, dvs. sat sammen af flere ord. Det kan fx være flere navneord, fx *cirkustelt*, men de kan også have tillægsord og udsagnsord som førsteled, fx *superhelt* (tillægsord + navneord) eller *tissepause* (udsagnsord + navneord).

[illegible]

Komma

Om lidt skal du sætte komma i en tekst. Først får du her et overblik af de vigtigste kommaeregler med eksempler.

Komma mellem sætninger, fx

Lyset dæmpes, og forestillingen begynder.

Komma i opremsninger, fx

Du kan købe is, slushice, popcorn og slik.

Musikken spiller, publikum klapper, og artisterne nejer.

Komma ved selvstændige sætningsdele, fx

Må jeg se deres billet, frøken?

Premieren er udskudt, bl.a. på grund af sygdom.

Komma efter ledsætninger, fx

Hvis du skal tisse, må du gøre det i pausen.

Komma foran ledsætninger (startkomma - valgfrit), fx

Jeg glæder mig, til forestillingen begynder.

Sæt kommaer i teksten herunder.

Lyset i teltet dæmpes lidt efter lidt og der lyder en skramlen fra publikum som finder sig til rette på deres pladser på tribunen. Teltet fyldes med duften af popcorn og midt i den runde manege træder en klovn med store røde sko og et bredt smil som strækker sig fra øre til øre ind.

Som de næste kommer to akrobater i glitrende sølvdragter svævende ind i luften. Deres kroppe bevæger sig som elegante fugle i langsom slowmotion og hver eneste bevægelse er præcis og balanceret. Musikken i baggrunden vokser i styrke trommerne slår i takt med hjerteslagene og violinerne spiller høje lange toner som tvinger publikum helt ud på kanten af sæderne.

Pludselig springer akrobaterne fra deres høje position. De kaster sig ud i luften og deres hænder mødes midt i et spektakulært fald som får alle til at holde vejret et øjeblik før applausen bryder ud og teltet fyldes af jubel.

Cirkusdirektøren har brug for din hjælp!

Snart skal cirkusset til nye byer, og der skal hænges plakater op rundt omkring i lygtepælene og annoncer i avisen for at lokke folk til. Cirkusdirektøren skal derfor bruge et godt slogan og nogle gode tekster, og du er blevet ansat som tekstforfatter.

Her er den opgave, som cirkusdirektøren har givet dig:

- Lav en plakat med et billede og et slogan. Du bestemmer selv, om du vil tage/finde et billede, eller om du selv vil tegne noget. Sloganet skal være fængende og vække opmærksomhed.
- Lav en annonce til en avis med en reklametekst på 5–7 linjer for cirkusset. Brug mindst tre sproglige virkemidler (fx rim, metafor, sammenligning, overdrivelse). Tilføj også et billede. Husk at læse korrektur på din tekst og sætte kommaer.

Lav opgaven på din computer eller et stykke papir.

